

Examination of the Association between Early Maladaptive Schemas and Anger Rumination in Students Based on Gender

Fatemeh Mehrabinia¹, Mohammad Mahdi Shamsaee^{2,*}

¹ MSc Student, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran

² Associate Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Bandargaz Branch, Bandargaz, Iran

* **Corresponding author:** Mohammad Mahdi Shamsaee, MSc Student, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran. E-mail: m.m.shamsaee@gmail.com

Received: 20 Dec 2016

Accepted: 02 Jan 2018

Abstract

Introduction: Early maladaptive schemas are one of the most important psychological issues. Also, one of the most important variables related to early maladaptive schemas is anger. The present study aimed at examining the relationship between early maladaptive schemas and anger rumination in students.

Methods: This study had a descriptive-analytic and correlational design. The statistical population included all male and female students of the Islamic Azad University, Sari Branch, in different fields and different grades during the academic year of 2015 to 2016. Among this population, a total of 378 students (184 females and 194 males) were selected from 3 colleges and 5 branches of science, using a random multistage cluster sampling method. After obtaining the necessary permissions, the Young Schema Questionnaire (YSQ) and the Anger Rumination Scale (FARS) were respectively used to assess early maladaptive schemas and anger rumination in the students. All students participated voluntarily, and were allowed to quit the study at any time.

Results: Positive correlations were found between the domains of early maladaptive schemas and anger rumination subscales. Stepwise regression analysis indicated that disconnection and rejection, impaired limits, and excessive vigilance or inhibition positively predicted anger rumination. The independent samples t-test revealed a significant difference between male and female students in early maladaptive schemas, yet not significant difference was found in anger rumination.

Conclusions: According to the study, it could be concluded that early maladaptive schemas explain a high proportion of the variance of anger rumination, and there is a significant gender difference in early maladaptive schemas. The study suggests mental health professionals and researchers, especially in student counselling and treatment centers, to consider these findings in their interventions.

Keywords: Early Maladaptive Schemas, Anger Rumination, Students, Gender

بررسی رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نشخوار خشم دانشجویان بر حسب جنس

فاطمه محرابی نیا^۱، محمد مهدی شمسایی^{۲*}

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران
^۲ استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بندرگز، بندرگز، ایران
 * نویسنده مسئول: محمدمهدی شمسایی، استادیار، گروه روان‌شناسی، استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بندرگز، بندرگز، ایران. ایمیل: m.m.shamsaee@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۱۰/۱۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۹/۳۰

چکیده

مقدمه: طرحواره‌های ناسازگار اولیه یکی از ویژگی‌های مهم روانشناختی است و یکی از مهمترین متغیرهای مرتبط با طرحواره‌های ناسازگار اولیه نشخوار خشم می‌باشد. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نشخوار خشم دانشجویان انجام شد.

روش کار: این مطالعه توصیفی تحلیلی از نوع همبستگی بود. جامعه مورد مطالعه از تمامی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد واحد ساری تشکیل شده است که در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ در رشته‌های مختلف و مقاطع تحصیلی مختلف مشغول به تحصیل می‌باشند. در این میان ۳۷۸ دانشجو (۱۸۴ دختر و ۱۹۴ پسر) از بین ۳ دانشکده و ۵ گروه تحصیلی به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. پس از اخذ مجوزهای مربوطه، پرسشنامه‌های طرحواره یانگ (YSQ) به منظور سنجش طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نشخوار فکری خشم (FARS) به منظور سنجش نشخوار خشم به دانشجویان ارائه گردید. همه دانشجویان به صورت داوطلبانه در این پژوهش شرکت نمودند و هر زمان که تمایلی به شرکت در آزمون نداشتند می‌توانستند از پژوهش خارج شوند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد بین حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه و زیر مقیاس‌های نشخوار خشم همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت. تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد که بریدگی و طرد، محدودیت‌های مختل و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به شیوه مثبت پیش‌بینی کننده نشخوار خشم بودند. آزمون t مستقل نشان داد بین دانشجویان دختر و پسر در طرحواره ناسازگار اولیه تفاوت معنادار وجود داشت و در نشخوار خشم تفاوت معنادار وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که طرحواره‌های ناسازگار اولیه درصد بالایی از تغییرات نشخوار خشم را پیش‌بینی می‌کند و بین دو جنس در طرحواره‌های ناسازگار اولیه تفاوت معنادار وجود دارد؛ بنابراین متخصصان سلامت روان و پژوهشگران، خصوصاً در مراکز مشاوره و درمان دانشجویی می‌توانند در درمان مشکلات دانشجویان این یافته‌ها را مدنظر داشته باشند.
واژگان کلیدی: طرحواره ناسازگار اولیه، نشخوار خشم، دانشجویان، جنسیت

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

پرخاشگری و این باور که افراد دیگر سزاوار آن هستند، فراهم می‌آورد که این خود سبب می‌شود بازدارندگی برای خشونت کاهش یابد. همچنین خشم ممکن است فرآیندهای شناختی سطح بالاتر همچون کارکردهای اجرایی در لوب پیشانی مغز و ارزیابی مجدد (مانند محدودیت‌های اخلاقی یا عواقب منفی ممکن) را مختل کند که منجر به پرخاشگری و خشونت بیشتر خواهد شد (۳). تعریف‌های کنونی، خشم را به عنوان یک سازه چند بعدی مورد توجه قرار داده‌اند که شامل

خشم یکی از هیجانان مهم و ذاتی انسان بوده و واکنشی شایع و متداول نسبت به ناکامی و بدرفتاری است. این هیجان به لحاظ تکاملی اهمیتی اساسی دارد؛ اما در برخی مواقع بهره‌گیری بی‌رویه و نابجا از آن موجب فراهم شدن برخی مشکلات سلامتی و بین فردی برای افراد می‌گردد (۱). به عبارتی دیگر، افراد خشم را هوشیارانه تجربه می‌کنند و با گفتار و واکنش‌های بدنی به دیگران منتقل می‌کنند (۲). احساس خشم می‌تواند احتمال خشونت را افزایش دهد؛ زیرا تجربه خشم توجیهی برای

کیاردها و گانوں (۱۴) نیز در مقاله مروری خود به این نتیجه رسیدند که رفتار خشونت‌آمیز ریشه در طحواره‌های تحریف‌شده گذشته دارد. مطالعات نشان داده‌اند که نشخوار خشم فرآیند فکری خشک و ناکارآمدی است که با اشکال مختلف اختلال روانی در بزرگسالی مرتبط می‌باشد و عامل خطر برای اختلال افسردگی، اختلال شخصیت مرزی، افکار خودکشی، مقابله ناکارآمد، رفتار پرخاشگرانه، سوءمصرف الکل، برانگیختگی روانی-فیزیولوژیکی و فشارخون است. همچنین علامت خشم (تحریک‌پذیری) در طیف وسیعی از اختلال‌های روانی گروه اختلال‌های خلقی، اضطرابی (مثال، اضطراب فراگیر، اضطراب اجتماعی)، شخصیتی (مثال، شخصیت مرزی، ضداجتماعی) و نورولوژیکی دیده می‌شود (۲، ۱۵-۱۷). در ایران نیز عابدی قلیچ قشلاق و همکاران (۱۸) نشان دادند که شیوع علائم اختلالات روانی در بین دانشجویان ۴۳/۷ درصد است. شامل علائم اختلالات هراس اختصاصی (۱۵/۷ درصد)، اضطراب اجتماعی (۱۳/۲ درصد)، وسواسی - جبری (۹/۸ درصد)، افسردگی عمده (۸/۵ درصد) و جسمانی سازی (۴/۷ درصد) می‌باشد. همچنین درصد ابتلا به اختلالات روانی در دانشجویان خوابگاهی، دانشجویان پسر و مقطع تحصیلی پایین‌تر بیشتر است. این اختلالات هر ساله هزینه‌های زیاد مادی و معنوی را به جامعه، خانواده‌ها و افراد تحمیل می‌کنند؛ لذا تحقیقات بیشتر در این حوزه، به منظور شناخت جنبه‌های اساسی و متنوع این اختلالات همچون نشخوار خشم و طحواره‌های ناسازگار اولیه امری ضروری به نظر می‌رسد. از طرفی، خشم و پرخاشگری به دلیل جلوه‌های آشکار و فراوانی بروز و پیامدهای بالینی و سازش‌نا یافته‌اش، مورد توجه متخصصان و پژوهشگران قرار گرفته است، نشخوار خشم به دلیل مشهود نبودن و پیامدهای منفی‌اش با بی‌توجهی مواجه شده است. بررسی این پدیده، با توجه به پیامدهای جدی و زیان‌بخش آن برای جامعه، جایی که رفتار خشونت‌آمیز می‌تواند خسارت‌های جبران‌ناپذیری داشته باشد، اهمیت ویژه‌ای دارد. از سوی دیگر مطالعاتی که در این حوزه صورت گرفته است اغلب به نشخوار گری فکری به معنای عام آن پرداخته‌اند و یا اگر به نشخوار خشم (به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل در بروز خشم) پرداخته باشند، کمتر به بررسی ارتباط آن با ساختارهای شناختی عمیق مانند طحواره‌های ناسازگار اولیه پرداخته‌اند؛ لذا هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه طحواره‌های ناسازگار اولیه با نشخوار خشم می‌باشد.

روش کار

طرح پژوهش در این مطالعه توصیفی-تحلیلی و روش آن مقطعی از نوع همبستگی بود؛ جامعه آماری مورد پژوهش تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ بودند؛ حجم نمونه با توجه به جدول تعیین حجم نمونه یا جدول کرجسی و مورگان ۴۰۰ نفر برآورد شد که به روش تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و نمونه‌گیری شدند. به این ترتیب که در مرحله اول از هر ۳ دانشکده دانشگاه آزاد واحد ساری تعداد ۵ گروه تحصیلی به صورت تصادفی انتخاب شدند که شامل دانشکده فنی و علوم پایه (با ۵۱۶۴ دانشجو و ۱۷ گروه تحصیلی) گروه‌های مهندسی مکانیک، مهندسی معماری، مهندسی فناوری اطلاعات، مهندسی برق و زیست‌شناسی و از دانشکده علوم انسانی (با ۳۵۵۴ دانشجو و ۳۱ گروه تحصیلی) گروه‌های آموزش زبان انگلیسی، روان‌شناسی بالینی، حقوق جزا و جرم‌شناسی، مدیریت ورزشی و

خصیصه‌های فیزیولوژیکی، پدیدار شناختی، رفتاری و شناختی می‌باشد (۲). یکی از مهم‌ترین خصیصه‌های شناختی نشخوار خشم است. با این حال بین نشخوار خشم و خشم تفاوت وجود دارد. نشخوار خشم بیانگر افکاری است که تمایل به تکرار داشته، پیرامون موضوع خشم متمرکزند و حتی در صورت غیبت محرک‌های محیطی فوری و ضروری این افکار به صورت غیرارادی باز هم پدیدار می‌شوند (۴). به طور کلی اگر خشم به عنوان یک احساس در نظر گرفته شود، نشخوار خشم می‌تواند به عنوان فکر در مورد این احساس تعریف شود. نشخوار گری خشم منجر به این می‌شود که فرد به لحاظ شناختی تحت تأثیر قرار گرفته و بر اساس حالت هیجانی خود به صورت پرخاشگرانه واکنش نشان دهد؛ در تأیید آن ری و همکاران (۵) نشان دادند که نشخوار خشم با در جاماندگی شناختی، فعالیت شدید سیستم سمپاتیک و تجربه خشم شدید رابطه‌ای قوی و معنادار دارند. بحث‌های زیادی در روانشناسی در رابطه با اینکه چگونه فرآیندهای شناختی مانند نشخوار خشم بر روی برانگیختگی هیجانی تأثیر می‌گذارند، وجود دارد (۶). چونگ و همکاران (۷) در مطالعه خود نشان دادند که بیش حمایتگری والدین تأثیر منفی بر نشخوار خشم دارند؛ همچنین عوامل نوجویی و وابستگی به پاداش در دوران کودکی با کاهش نشخوار خشم در بزرگسالی رابطه دارند. نتایج حاصل از این مطالعه احتمال اثربخشی طحواره‌های ناسازگار اولیه که ناشی از تجارب اولیه افراد در ارتباطات اولیه با والدین می‌باشد را مطرح ساخت. طحواره‌ها قالب‌هایی هستند که بر اساس واقعیت یا تجربه شکل می‌گیرند تا به افراد در تبیین تجارب خویش کمک نمایند؛ همچنین به عنوان یک نقشه انتزاعی شناختی، راهنمای تفسیر اطلاعات و حل مسئله در نظر گرفته می‌شوند. طحواره‌ها نقش عمده‌ای در تفکر، احساس، رفتار و نحوه برقراری ارتباط با دیگران بازی می‌کنند؛ از این رو افراد به سمت وقایعی کشیده می‌شوند که با طحواره‌هایشان همخوانی دارند (۸). همچنین در مدل طحواره هیجانی لیهی (۹) اعتقاد بر این است که افراد در طول زندگی و فرایند رشد و یادگیری، طحواره‌هایی در مورد هیجان‌هایشان شکل می‌دهند، بنابراین در مقابله با هیجان‌هایشان تحت تأثیر باورهای شناختی‌شان در مورد هیجان‌ها قرار دارند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که نشخوار یک راهبرد مقابله‌ای ناکارآمد در مقابله با تجارب هیجانی است و با سوگیری شناختی، وضعت خلقی منفی و اختلال در حل مسئله همراه می‌باشد (۱۰). بنابراین اجتناب از تجربه خشم می‌تواند نوعی از کنترل افراطی خشم باشد که پردازش شناختی آن می‌تواند به صورت سرکوب کردن یا نشخوار خشم باشد (۱۱). مطالعه کالوت و همکاران (۱۲) نشان می‌دهد که طحواره‌های ناسازگار اولیه در نوجوانان، علائم و نشانه‌ها افسردگی و اضطراب را با میانجیگری نشخوارگری تا حدودی پیش‌بینی می‌کند. مثلاً طحواره اطاعت که با تسلیم شدن در برابر کنترل دیگران به خاطر اجتناب از طرد یا رهایی و طحواره تأیید طلبی که با خواست افراطی جستجوی تأیید از دیگران همراه است، می‌تواند منجر به نشخوار گری شده و علائم و نشانه‌های افسردگی و اضطراب را تشدید کند. همچنین ارو و همکاران (۱۳) در مطالعه خود نشان دادند که نشخوار گری با طحواره‌های ناسازگار اولیه رابطه دارد و این دو می‌توانند نشانه‌های افسردگی و اضطراب اجتماعی در نوجوانان پیش‌بینی کنند.

رضایت‌بخش برخوردار است. روایی همگرایی پرسشنامه با ابزارهای اندازه‌گیری درماندگی روان‌شناختی، عاطفه مثبت و منفی، اعتماد به نفس، آسیب‌پذیری شناختی برای نشانگان اختلال افسردگی و اختلال شخصیت مورد بررسی قرار گرفته است، نتایج همبستگی برای شش ملاک مذکور به ترتیب (۰/۳۷، ۰/۳۴، ۰/۴۰، ۰/۳۹، ۰/۳۵، و ۰/۳۶) گزارش شده است که در سطح ($P < 0/100$) معنادار است (۲۱). آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۹۶ به دست آمد. ابزار دیگر، نسخه فارسی مقیاس نشخوار خشم (FARS: The Farsi Version of the Anger Rumination Scale) که یک آزمون ۱۹ سؤالی است که توسط ساکودولسکی و همکاران (۲۲) برای سنجش تمایل به تفکر در مورد موقعیت‌های خشم‌انگیز فعلی و یادآوری تجربه‌های خشم‌انگیز گذشته ساخته شده است. سؤال‌های آزمون چهار زیر مقیاس نشخوار خشم شامل پس‌فکرهای خشم، افکار تلافی‌جویانه، خاطره‌های خشم و شناختن علت‌ها را در چهار درجه‌ای لیکرت از نمره یک (خیلی کم) تا چهار (خیلی زیاد) می‌سنجد. نمره‌گذاری آزمون به صورتی است که نمره بیشتر بیانگر نشخوار خشم بیشتر است. از محاسبه مجموع نمره‌های سؤالات چهار زیر مقیاس، نمره نشخوار خشم کلی به دست می‌آید. کمترین و بیشترین نمره در این مقیاس به ترتیب ۱۹ و ۷۶ است. برای محاسبه میانگین نمره فرد در هر زیر مقیاس و در کل مقیاس، نمره به دست آمده بر تعداد سؤال‌ها تقسیم می‌شود. ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس نشخوار خشم در پژوهش‌های خارجی تأیید شده است (۲۲). برای مثال ساکودولسکی و همکاران (۲۲) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ را برای همسانی درونی سؤال‌های مقیاس و ضریب همبستگی ۰/۷۷ را برای پایایی مقیاس در دوره زمانی یک‌ماهه گزارش کرده‌اند. ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی نشخوار خشم مورد بررسی و تأیید شده است (۱۵). بر حسب یافته‌های مقدماتی، ضرایب آلفای کرونباخ پرسش‌های هر یک از مقیاس‌های نشخوار خشم (نمره کل)، پس‌فکرهای خشم، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم و شناختن علت‌ها در مورد یک نمونه ۸۳۳ نفری از دانشجویان به ترتیب ۰/۹۵، ۰/۸۹، ۰/۸۳، ۰/۷۸، محاسبه شد که بیانگر همسانی درونی خوب آزمون است. ضرایب همبستگی نمره‌های ۲۱۴ نفر از نمونه مذکور در نوبت با فاصله چهار تا شش هفته برای نشخوار خشم (نمره کل)، پس‌فکرهای خشم، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم و شناختن علت‌ها به ترتیب $r=0/77$ ، $r=0/79$ ، $r=0/83$ ، $r=0/81$ ، $r=0/74$ به دست آمد که در سطح $P < 0/001$ معنادار بودند. این ضرایب بیانگر پایایی باز آزمایی رضایت‌بخش نشخوار خشم است. روایی محتوایی مقیاس نشخوار خشم بر اساس داوری ده نفر از متخصصان روان‌شناسی بررسی و ضرایب توافق کندال برای هر یک از مقیاس‌های نشخوار خشم (نمره کل)، پس‌فکرهای خشم، افکار تلافی‌جویانه، خاطرات خشم و شناختن علت‌ها به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۹، ۰/۷۰، ۰/۷۸، محاسبه شد. روایی همگرا و تشخیصی (افتراقی) مقیاس نشخوار خشم از طریق اجرای همزمان مقیاس خشم چند بعدی تهران و مقیاس سلامت روانی در مورد آزمودنی‌ها محاسبه و تأیید شد (۱۵). آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر ۰/۹۰ به دست آمد. برای تحلیل داده‌های پژوهش از شاخص‌ها و روش‌های آماری شامل میانگین، انحراف معیار، ضرایب همبستگی، رگرسیون گام به گام و آزمون t مستقل استفاده شد. از نرم افزار SPSS ویرایش ۲۲ جهت تحلیل داده‌ها استفاده شد.

حسابداری و از دانشکده علوم پزشکی (با ۹۴۳ دانشجو و ۶ گروه تحصیلی) گروه‌های پرستاری، مامایی، پزشکی عمومی، بهداشت عمومی و مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، انتخاب شدند و در مرحله دوم از هر گروه ۲ کلاس به صورت تصادفی انتخاب شدند و در خوشه‌نهایی به صورت میانگین، ۱۴ دانشجو از هر کلاس به عنوان نمونه انتخاب شدند. از دانشجویان خواسته شد پرسشنامه‌ها را تکمیل کنند. ۲۲ شرکت‌کننده به دلیل پاسخ ناقص به پرسشنامه‌ها، از تحلیل‌های آماری کنار گذاشته شدند و به این ترتیب نمونه پژوهش ۳۷۸ نفر (۱۸۴ دختر و ۱۹۴ پسر) تقلیل یافت. روش جمع‌آوری داده‌ها به این صورت بود که پس از تشریح هدف‌های پژوهش و هماهنگی‌های لازم با مسئولین دانشکده و اساتید، ضمن ارائه توضیحاتی در زمینه ضرورت و اهمیت پژوهش و نحوه پاسخ‌دهی به پرسش‌ها، از دانشجویان خواسته شد به پرسشنامه‌ها پاسخ دهند. این پژوهش در بازه زمانی نیم سال اول ۱۳۹۴-۱۳۹۵ اجرا شد. محدودیت زمانی برای پاسخ به سؤال‌ها مطرح نبود، اما حداکثر زمان لازم برای تکمیل پرسشنامه‌ها از ۳۰ دقیقه تجاوز نکرد. برای انجام پژوهش از کمیته اخلاق دانشگاه مجوز گرفته شد. تمام شرکت‌کنندگان با رضایت آگاهانه وارد مطالعه شدند و شرکت‌کنندگان برای مشارکت مورد اجبار و تحت فشار قرار نداشتند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از پرسشنامه طرحواره یانگ (YSQ: Young Schema Questionnaire) که توسط یانگ (۱۹۹۰) ساخته شد، پرسشنامه خود-گزارشی طرحواره‌های ناسازگار اولیه، دارای ۹۰ ماده است که شامل ۵ حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری و ۱۸ زیر مقیاس (محرومیت هیجانی، رها شدگی/بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی/بیگانگی، نقص/شرم، شکست در پیشرفت، وابستگی/بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری، گرفتاری، اطاعت، ایثار (فداکاری)، بازداری هیجانی، معیارهای سخت‌گیرانه، استحقاق، خویش‌نوازی/خود انضباطی ناکافی، تحسین/جلب توجه، بدبینی، خود-تنبیهی) می‌باشد. یانگ، نورمن، اسپچی و توماس (۱۹۹۵) پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه را بر روی یک نمونه ۵۶۴ نفری از دانشجویان آمریکایی اعتبار یابی کرده‌اند که اعتبار پرسشنامه را با استفاده از روش همسانی درونی و باز آزمایی به ترتیب (۰/۹۵) و (۰/۸۱) گزارش کردند. روایی همگرایی پرسشنامه با ابزارهای اندازه‌گیری درماندگی روان‌شناختی، اعتماد به نفس، آسیب‌پذیری شناختی برای نشانگان اختلال افسردگی و اختلال شخصیت توسط یانگ، نورمن، اسپچی و توماس (۱۹۹۵) مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که طرحواره‌های ناسازگار اولیه ارتباط منفی با صفات مثبت از قبیل اعتماد به نفس، عاطفه مثبت و ارتباط مثبت با صفاتی از قبیل اختلال شخصیت، درماندگی، عاطفه منفی و اختلال عملکرد نگرش دارند (۱۹)؛ همچنین در ایران علاوه بر هنجاریابی فرم کوتاه ویرایش اول (فرم ۷۵ سؤالی) توسط آهی و بشارت (۲۰)، فرم جدید ویرایش سوم (فرم کوتاه ۹۰ سؤالی) که در این تحقیق استفاده شده، روایی و اعتبار آن توسط یوسفی و شیربگی (۲۱) بر روی یک نمونه ۵۷۹ نفری در دو مرحله (مرحله اول ۳۹۴ و مرحله دوم ۱۸۵) بررسی شده است. اعتبار پرسشنامه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن در کل نمونه به ترتیب (۰/۹۱) و (۰/۸۶)، در دختران (۰/۸۷) و (۰/۸۴) و در پسران (۰/۸۴) و (۰/۸۱) می‌باشد. تحلیل عاملی نیز نشان داده است که عامل‌های استخراج شده از قابلیت بالا و

یافته‌ها

شرکت کنندگان ۳۷۸ دانشجوی با میانگین سنی ۲۳/۷۵ سال و انحراف استاندارد ۴/۲۲ بودند از میان دانشجویان ۱۸۸ نفر از دانشکده فنی و علوم پایه، ۹۱ نفر از دانشکده علوم انسانی و ۹۹ نفر از دانشکده علوم پزشکی انتخاب شدند. میانگین و انحراف معیار نمره کلی طرحواره ناسازگار اولیه به ترتیب ۲۳۵/۸۵ و ۶۳/۳۹ و نمره کلی نشخوار خشم ۴۲/۲۴ و ۱۰/۵۸ بوده، میانگین و انحراف معیار خرده مقیاس‌های این متغیرها در **جدول ۱** نمایش داده شده است.

نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه و مقیاس‌های نشخوار خشم همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد که در **جدول ۲** نشان داده شده است. برای تعیین سهم هر یک از متغیرهای طرحواره ناسازگار اولیه در تبیین واریانس نشخوار خشم دانشجویان، حوزه‌های بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت مندی و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به عنوان متغیرهای پیش‌بین و نشخوار خشم به عنوان متغیرهای ملاک در معادله رگرسیون تحلیل شدند. بر اساس نتایج **جدول ۳**، F مشاهده شده معنادار است ($P < 0/01$).

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار استاندارد طرحواره ناسازگار اولیه و نشخوار خشم در دانشجویان دانشگاه آزاد واحد ساری

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
بریدگی و طرد	۵۷/۷۷	۲۰/۷۴
خودگردانی و عملکرد مختل	۴۴/۲۶	۱۶/۵۱
محدودیت‌های مختل	۳۰/۶۳	۸/۹۸
دیگر جهت مندی	۴۴/۴۳	۱۱/۸۱
گوش به زنگی بیش از حد و بازداری	۵۹/۸۵	۱۵/۹۹
طرحواره ناسازگار اولیه (نمره کل)	۲۳۵/۸۵	۶۳/۳۹
پس فکری خشم	۱۳/۶۵	۳/۹۵
خاطرات خشم	۸/۲۳	۲/۸۴
افکار تلافی جویانه	۱۱/۲۸	۳/۲۲
شناخت علت‌ها	۹/۱۶	۲/۳۱
نشخوار خشم (نمره کل)	۴۲/۲۴	۱۰/۵۸

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون بین نمره حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه و مقیاس نشخوار خشم در دانشجویان دانشگاه آزاد ساری

متغیر	پس فکری خشم	خاطرات خشم	افکار تلافی جویانه	شناخت علت‌ها	نشخوار خشم (کلی)
بریدگی و طرد	۰/۵۱۲**	۰/۴۸۸**	۰/۵۸۵**	۰/۳۹۷**	۰/۵۸۹**
خودگردانی و عملکرد مختل	۰/۴۵۶**	۰/۳۶۹**	۰/۵۳۳**	۰/۳۵۸**	۰/۵۰۱**
محدودیت‌های مختل	۰/۴۵۸**	۰/۴۴۵**	۰/۴۱۲**	۰/۳۸۸**	۰/۴۹۹**
دیگر جهت مندی	۰/۴۶۵**	۰/۴۶۹**	۰/۳۶۸**	۰/۴۵۹**	۰/۵۱۲**
گوش به زنگی بیش از حد	۰/۴۷۸**	۰/۴۹۹**	۰/۴۴۹**	۰/۳۹۵**	۰/۵۳۷**
طرحواره ناسازگار اولیه (کلی)	۰/۵۵۶**	۰/۵۲۹**	۰/۵۷۰**	۰/۴۵۴**	۰/۶۲۰**

جدول ۳: خلاصه مدل رگرسیون، تحلیل واریانس و مشخصه‌های آماری رگرسیون گام به گام حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه بر نشخوار خشم

گام‌ها و متغیرهای پیش‌بین	B	SE B	Beta	F	P	R ²
۱	۰/۳۰۴	۰/۰۲۲	۰/۵۸۶	۱۸۸/۴۵۰	۰/۰۰۰۰۱	۰/۳۴۶
بریدگی و طرد						
۲	۰/۲۳۳	۰/۰۲۷	۰/۴۴۹	۱۰۹/۹۶۶	۰/۰۰۰۰۱	۰/۳۷۹
بریدگی و طرد						
محدودیت‌های مختل	۰/۲۷۷	۰/۰۶۰	۰/۲۳۴			
۳	۰/۱۹۰	۰/۰۳۱	۰/۳۶۷	۷۷/۰۳۰	۰/۰۰۰۰۱	۰/۳۹۲
بریدگی و طرد						
محدودیت‌های مختل	۰/۲۰۷	۰/۰۶۵	۰/۱۷۵			
گوش به زنگی بیش از حد	۰/۱۱۲	۰/۰۴۱	۰/۱۶۸			

جدول ۴: بررسی تفاوت‌های جنسیتی در میزان طرحواره ناسازگار اولیه

شاخص‌های آماری	آزمون لون		آزمون t	
	F	P	t	P
طرحواره ناسازگار اولیه (کلی)	۴/۶۰	۰/۰۳۳	۳/۹۹	۰/۰۰۰۱
بریدگی و طرد	۲/۲۵	۰/۱۳۴	۳/۲۴۲	۰/۰۰۱
خودگردانی و عملکرد مستقل	۱۱/۸۴	۰/۰۰۱	۴/۰۳۰	۰/۰۰۰۰۱
محدودیت‌های مختل	۰/۹۹۷	۰/۳۱۹	-۰/۰۳۳	۰/۹۷۴
دیگر جهت‌مندی	۴/۱۵۸	۰/۰۴۲	۲/۲۷۹	۰/۰۲۳
گوش به زنگی بیش از حد و بازداری	۲/۱۸۹	۰/۱۴۰	۳/۴۳۱	۰/۰۰۱

خشم به عنوان یک فرایند شناختی احتمالاً همچون اغلب رفتارها و فرآیندهای روانی آدمی ریشه در طرحواره‌های ناسازگار اولیه و عدم درک واقع‌بینانه و آگاهانه از جهان دارد. افرادی که طرحواره‌هایشان در حوزه بریدگی و طرد قرار دارد، نمی‌توانند دلستگی‌های ایمن و رضایت بخشی با دیگران برقرار کنند. چنین افرادی معتقدند که نیاز آنها به ثبات، امنیت، محبت، عشق و تعلق خاطر برآورده نخواهد شد. خانواده‌های اصلی آنان معمولاً بی‌ثبات (رهاشدگی/ بی‌ثباتی)، بدرفتار (بی‌اعتمادی/ بدرفتاری)، سرد و بی‌عاطفه (محروریت هیجانی)، طرد کننده (نقص/ شرم) یا منزوی (انزوای اجتماعی/ بیگانگی) هستند. افرادی که طرحواره‌هایشان در حوزه بریدگی و طرد قرار می‌گیرد، اغلب بیشترین آسیب را می‌بینند. بسیاری از آنها، دوران کودکی تکان‌دهنده‌ای داشته‌اند و در بزرگسالی تمایل دارند به گونه‌ای نسنجیده و شتاب‌زده از یک رابطه خود-آسیب رسان به رابطه دیگر پناه ببرند یا از برقراری روابط بین فردی نزدیک اجتناب کنند (۳۰). این نوع از ادراک فرد در رابطه با خود، دیگران و رویدادها، می‌تواند منجر به نشخوار ذهنی و افکار مرتبط با خشم نسبت به خویشان و دیگران گردد. از طرفی دیگر افرادی که طرحواره‌هایشان در حوزه محدودیت‌های مختل قرار دارد، احترام متقابل و خویشان‌داریشان به اندازه کافی رشد نکرده است. آن‌ها ممکن است در خصوص احترام به حقوق دیگران، همکاری کردن، متعهد بودن یا دست‌یابی به اهداف بلندمدت مشکل داشته باشند. علاوه بر این، چنین بیمارانی خودخواه، لوس، بی‌مسئولیت و خودشیفته به نظر می‌رسند. آن‌ها معمولاً در خانواده‌هایی بزرگ شده‌اند که بسیار سهل‌انگار و بیش‌از‌حد مهربان بوده‌اند. این افراد در دوران کودکی، نیازی نداشته‌اند از قوانینی پیروی کند که دیگران از آن قوانین تبعیت می‌کردند. آن‌ها در دوران کودکی ملاحظه دیگران از نمی‌کرده‌اند و خویشان‌دار نبوده‌اند؛ در بزرگسالی، توانایی مهار تکانه‌های خود را ندارند و نمی‌توانند ارضاء نیازهای آنی خود را به خاطر دست‌یابی به منافع به تأخیر بیندازند (۸). همین امر می‌تواند موجب شود تا در مواقعی که محیط حمایت‌کننده نیست فرد به راهبرد شناختی نشخوار خشم پناه ببرد. همچنین افرادی که طرحواره‌هایشان در حوزه گوش به زنگی بیش از حد و بازداری قرار دارد، احساسات و تکانه‌های خودانگیخته را واپس‌زنی می‌کنند. آن‌ها اغلب تلاش می‌کنند تا بتوانند طبق قواعد انعطاف‌ناپذیر و درونی شده خود عمل کنند؛ ولو به قیمت از دست دادن خوشحالی، ابراز عقیده، آرامش خاطر، روابط صمیمی یا سلامتی. دوران کودکی این افراد پر از خشونت، واپس‌زدگی و سختگیری بوده و خویشان‌داری و فداکاری بیش‌از‌حد بر خودانگیختگی و لذت غلبه داشته است. این افراد در دوران کودکی به تفریح و شادی کردن تشویق

بریدگی و طرد، محدودیت‌های مختل و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری توانایی پیش‌بینی کنندگی نشخوار خشم را داشته‌اند. در گام اول بریدگی و طرد، ۳۴ درصد از واریانس نشخوار خشم را تبیین نموده است. در گام دوم با افزوده شدن محدودیت‌های مختل واریانس تبیین شده نشخوار خشم نزدیک به ۳۸ درصد رسیده است. در گام سوم گوش به زنگی بیش از حد به بریدگی و طرد و محدودیت‌های مختل افزوده شده و واریانس تبیین شده نشخوار خشم را به ۳۹ درصد رسانده است. بر اساس تحلیل رگرسیون گام به گام، بریدگی و طرد، محدودیت‌های مختل و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری به شیوه مثبت پیش‌بینی کننده نشخوار خشم می‌باشند.

در جدول ۴ نتایج آزمون t گروه‌های مستقل در مورد مقایسه دانشجویان دختر و پسر در طرحواره‌های ناسازگار اولیه ارائه شده است و بین دو گروه دانشجویان دختر و پسر در حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مستقل، دیگر جهت‌مندی، گوش به زنگی بیش از حد و بازداری تفاوت معنادار وجود دارد ($P < ۰/۰۵$)؛ اما در محدودیت‌های مختل تفاوت معنادار وجود ندارد ($P > ۰/۰۵$).

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نشخوار خشم دانشجویان انجام شد. یافته‌ها نشان دادند که حوزه‌های طرحواره ناسازگار اولیه (بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت‌مندی و گوش به زنگی بیش از حد و بازداری) با تمام ابعاد نشخوار خشم (پس‌اندیشه خشم، خاطرات خشم، افکار انتقام‌جویی و فهم علل) همبستگی مثبت و معنادار دارد که با یافته‌های رضایی و همکاران (۲۳)، طالع بکتاش و همکاران (۱۹)، فیشر و همکاران (۲۴)، دوپوند و همکاران (۲۵) و پاتل و همکاران (۲۶) همسو بودند؛ بنابراین می‌توان گفت بین نشخوار خشم و طرحواره ناسازگار اولیه ارتباط وجود دارد. همچنین تحلیل داده‌ها حاکی از آن است که بریدگی و طرد، محدودیت‌های مختل و گوش بزنگی بیش از حد و بازداری توانایی پیش‌بینی کنندگی نشخوار خشم را دارند که در این میان بریدگی و طرد بیشترین قدرت پیش‌بینی کنندگی را دارد. این یافته با نتایج سروسو و همکاران (۲۷)، پیترز و همکاران (۲۸) و شوری و همکاران (۲۹) همسو بودند. در تبیین این یافته می‌توان گفت با توجه به اینکه نشخوار خشم یک فرایند شناختی می‌باشد که از درونی کردن خشم به وجود می‌آید و با تکرار مداوم آن به صورت آگاهانه و ناآگاهانه سعی در درک و انطباق فرد با محیط اطراف خود دارد، این انطباق ناکارآمد است و رنج‌های بیشتری را تولید خواهد کرد؛ بنابراین نشخوار

طرحواره ناسازگار اولیه احتمال بروز نشخوار خشم را در افراد افزایش می‌دهد که متعاقباً رفتار پرخاشگرانه افزایش می‌یابد؛ بنابراین عامل خطر محسوب می‌شود. در سطح پیامدهای عملی، یافته‌های پژوهش حاضر، اهمیت و ضرورت توجه به طرحواره ناسازگار اولیه را به عنوان یک عامل تأثیرگذار بر نشخوار خشم افراد نشان دادند، شناسایی این سازه روان‌شناختی در افراد می‌تواند به عنوان نخستین گام در پیشگیری از پیامدهای نامطلوب خشونت در جامعه در نظر گرفت. تهیه و تدوین برنامه‌های درمانی و آموزشی به منظور کاهش و کنترل طرحواره‌های ناسازگار اولیه، اقدام عملی دیگری جهت کاهش نشخوار خشم و خشونت در سطح جامعه است. پژوهش حاضر از نوع همبستگی است و این امر برقراری اسنادهای علت‌شناختی بین متغیرهای پژوهش را ناممکن می‌سازد و لزوم تکرار پژوهش‌های آزمایشی را برای تأیید روابط به دست آمده، ضروری می‌سازد. پژوهش حاضر در مورد جمعیت دانشجویان انجام شد؛ بنابراین، در تعمیم نتایج به سایر گروه‌ها از جمله جمعیت‌های بالینی باید احتیاط لازم صورت گیرد. داده‌های پژوهش با استفاده از ابزارهای خود گزارشی به دست آمده است؛ بنابراین به صورت بالقوه احتمال سوگیری داده‌ها وجود دارد.

سپاسگزاری

این پژوهش بخشی از پایان‌نامه دانشجویی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری بوده و از شرکت کنندگان در مطالعه که صمیمانه همکاری نمودند، تقدیر و تشکر می‌نمایند.

تضاد منافع

هیچگونه تضاد منافع برای نویسندگان در این مطالعه وجود ندارد.

References

1. Rasouli Z, Eslami R, Khademi A. Evaluation of relationship between emotional intelligence and mental health and anger among the Air force personnel. *Ebn-e-Sina* 2015;1(17):56-9.
2. DiGiuseppe R, Tafrate R. *Understanding anger disorders*. Oxford University Press; 2007.
3. Schwartz JA, Portnoy J. Lower catecholamine activity is associated with greater levels of anger in adults. *Int J Psychophysiol*. 2017;120:33-41. DOI: [10.1016/j.ijpsycho.2017.07.005](https://doi.org/10.1016/j.ijpsycho.2017.07.005) PMID: [28711699](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28711699/)
4. Ricarte Trives JJ, Navarro Bravo B, Latorre Postigo JM, Ros Segura L, Watkins E. Age and Gender Differences in Emotion Regulation Strategies: Autobiographical Memory, Rumination, Problem Solving and Distraction. *Span J Psychol*. 2016;19:E43. DOI: [10.1017/sjp.2016.46](https://doi.org/10.1017/sjp.2016.46) PMID: [27425806](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27425806/)
5. Takebe M, Takahashi F, Sato H. The Effects of Anger Rumination and Cognitive Reappraisal on Anger-In and Anger-Control. *Cogn Ther Res*. 2017;41(4):654-61. DOI: [10.1007/s10608-017-9837-x](https://doi.org/10.1007/s10608-017-9837-x)
6. Stephens AN, Hill T, Sullman MJ. Driving anger in Ukraine: Appraisals, not trait driving anger, predict

نشده‌اند و در عوض یاد گرفته‌اند که در خصوص حوادث منفی زندگی گوش به زنگ باشند و زندگی را طاقت‌فرسا در نظر بگیرند. اگر نتوانند در تمام لحظات زندگی خود هوشیار و مراقب باشند، ممکن است زندگیشان از هم بپاشد (۳۰). در نتیجه این افراد می‌توانند گفتار درونی و سواس‌گونه‌ای (نشخوار خشم) را پرورش دهند تا بتوانند همیشه گوش به زنگ باشند و در موقعیت‌های تهدید کننده آمادگی لازم جهت واکنش سریع را داشته باشند.

یافته‌های این پژوهش همچنین نشان داد که طرحواره ناسازگار اولیه در دو گروه زنان و مردان متفاوت است که این خود احتمالاً نشان‌دهنده تأثیر قالب‌های جنسیتی بر طرحواره ناسازگار اولیه است. باورهای قالبی جنسیتی به بروز انتظاراتی منجر می‌شود که دو جنس بر اساس آن اندیشه، احساس و رفتار می‌کنند. در باورهای فرهنگی ویژگی‌هایی چون مستقل بودن، واقع‌بینانه عمل کردن، خرده‌گیری و خصومت، مسئولیت پذیری و با اراده بودن، ویژگی‌های مردانه و در مقابل ویژگی‌هایی چون مهربانی، احساساتی عمل کردن، حساس بودن به نیازهای دیگران، صمیمیت و حمایت از دیگران ویژگی‌های زنانه محسوب می‌شوند (۳۱) و با توجه به اینکه باورهای قالبی جنسیتی بر شیوه‌های فرزندپروری والدین تأثیر می‌گذارد (۳۲)؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ممکن است وجود این عوامل به شکل‌گیری طرحواره‌های متفاوت در دو جنس منجر گردد. همچنین انتظارات فرهنگی نیز در جامعه می‌تواند منجر به تجربیات متفاوت در دختران و پسران گردد که در شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه مؤثر است.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش رابطه طرحواره ناسازگار اولیه با نشخوار خشم را در نمونه‌ای از دانشجویان تأیید کرد. بر اساس تبیین‌های پیش گفته،

- anger intensity while driving. *Accid Anal Prev*. 2016;88:20-8. DOI: [10.1016/j.aap.2015.11.017](https://doi.org/10.1016/j.aap.2015.11.017) PMID: [26710267](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26710267/)
7. Chiung M, Fiore F, Ogliari A. The Role of Temperament and Parental Style in Predicting Desire Thinking and Anger Rumination. 2015.
  8. Young J, Klosko J, Weishaar M. *Schema therapy: A practitioner's guide*: Guilford Press; 2003.
  9. Leahy R. *Emotional schema therapy*: Guilford Press; 2015.
  10. Shigemoto Y, Low B, Borowa D, Robitschek C. Function of Personal Growth Initiative on Posttraumatic Growth, Posttraumatic Stress, and Depression Over and Above Adaptive and Maladaptive Rumination. *J Clin Psychol*. 2017;73(9):1126-45. DOI: [10.1002/jclp.22423](https://doi.org/10.1002/jclp.22423) PMID: [27922720](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27922720/)
  11. Martin G, Pear J. *Behavior modification: What it is and how to do it*: Psychology Press; 2015.
  12. Calvete E, Orue I, Bertino L, Gonzalez Z, Montes Y, Padilla P, et al. Child-to-Parent Violence in Adolescents: The Perspectives of the Parents, Children, and Professionals in a Sample of Spanish

- Focus Group Participants. *J Fam Viol.* 2014; 29(3):343-52. DOI: [10.1007/s10896-014-9578-5](https://doi.org/10.1007/s10896-014-9578-5)
13. Orue I, Calvete E, Padilla P. Brooding rumination as a mediator in the relation between early maladaptive schemas and symptoms of depression and social anxiety in adolescents. *J Adolesc.* 2014;37(8):1281-91. DOI: [10.1016/j.adolescence.2014.09.004](https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2014.09.004) PMID: [25296399](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25296399/)
  14. Ó Ciardha C, Gannon TA. The implicit theories of firesetters: A preliminary conceptualization. *Aggr Viol Behav.* 2012;17(2):122-8. DOI: [10.1016/j.avb.2011.12.001](https://doi.org/10.1016/j.avb.2011.12.001)
  15. Besharat MA, Nia ME, Farahani H. Anger and major depressive disorder: the mediating role of emotion regulation and anger rumination. *Asian J Psychiatr.* 2013;6(1):35-41. DOI: [10.1016/j.ajp.2012.07.013](https://doi.org/10.1016/j.ajp.2012.07.013) PMID: [23380315](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23380315/)
  16. Balsamo M. Anger and depression: evidence of a possible mediating role for rumination. *Psychol Rep.* 2010;106(1):3-12. DOI: [10.2466/PR0.106.1.3-12](https://doi.org/10.2466/PR0.106.1.3-12) PMID: [20402420](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20402420/)
  17. Baer RA, Sauer SE. Relationships between depressive rumination, anger rumination, and borderline personality features. *Personal Disord.* 2011;2(2):142-50. DOI: [10.1037/a0019478](https://doi.org/10.1037/a0019478) PMID: [22448733](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22448733/)
  18. Abedi-Qelich-Qeshlaq M, Kahani S, Mesbah N, Omidi A, Karimi M, Yaghubi H. Prevalence of Mental Disorders and Demographic Factors that Influence the Freshmen Students of Tehran City Universities of Medical Sciences. *Clin Psychol.* 2014;22(2):95-104.
  19. Talee-Baktash S, Yaghubi H, Yousefi R. Comparing the early maladaptive schemas and cognitive emotion regulation strategies in obsessive-compulsive disorder patients and healthy people. *Feyz.* 2013;17(5):471-81.
  20. Kianipour O, Mohsenzadeh F, Zaharakar K. Comparison of schema therapy and narrative therapy when combined each of them with marital enrichment program on marital infidelity tendency and marital satisfaction. *Fam Counsel Psychother.* 2014;23(1):125-35.
  21. Yousefi N, Shirbagi N. Validating the young early maladaptive schema questionnaire (YEMSQ) among students. *Iranian J Psychiat Behav Sci.* 2010;4(1):38-46.
  22. Sukhodolsky DG, Golub A, Cromwell EN. Development and validation of the anger rumination scale. *Pers Individ Differ.* 2001;31(5):689-700. DOI: [10.1016/s0191-8869\(00\)00171-9](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(00)00171-9)
  23. Rezaei M, GHolamrezayi S, Sepahvandi M, Ghazanfari F, Darikvand F. The potency of early maladaptive schemas and personality dimensions in prediction of depression. *Thoughts Behav Clin Psychol.* 2013;8(29):77-86.
  24. Fischer TD, Smout MF, Delfabbro PH. The relationship between psychological flexibility, early maladaptive schemas, perceived parenting and psychopathology. *J Context Behav Sci.* 2016;5(3):169-77. DOI: [10.1016/j.jcbs.2016.06.002](https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2016.06.002)
  25. du Pont A, Rhee SH, Corley RP, Hewitt JK, Friedman NP. Rumination and Psychopathology: Are Anger and Depressive Rumination Differentially Associated with Internalizing and Externalizing Psychopathology? *Clin Psychol Sci.* 2018;6(1):18-31. DOI: [10.1177/2167702617720747](https://doi.org/10.1177/2167702617720747) PMID: [29423343](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29423343/)
  26. Patel S, Day TN, Jones N, Mazefsky CA. Association between anger rumination and autism symptom severity, depression symptoms, aggression, and general dysregulation in adolescents with autism spectrum disorder. *Autism.* 2017;21(2):181-9. DOI: [10.1177/1362361316633566](https://doi.org/10.1177/1362361316633566) PMID: [27095831](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27095831/)
  27. Cecero JJ, Beitel M, Prout T. Exploring the relationships among early maladaptive schemas, psychological mindedness and self-reported college adjustment. *Psychol Psychother.* 2008;81(Pt 1):105-18. DOI: [10.1348/147608307X216177](https://doi.org/10.1348/147608307X216177) PMID: [17588307](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17588307/)
  28. Peters JR, Smart LM, Eisenlohr-Moul TA, Geiger PJ, Smith GT, Baer RA. Anger Rumination as a Mediator of the Relationship Between Mindfulness and Aggression: The Utility of a Multidimensional Mindfulness Model. *J Clin Psychol.* 2015;71(9):871-84. DOI: [10.1002/jclp.22189](https://doi.org/10.1002/jclp.22189) PMID: [25919798](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25919798/)
  29. Shorey RC, Brasfield H, Anderson S, Stuart GL. The Relation between Trait Mindfulness and Early Maladaptive Schemas in Men Seeking Substance Use Treatment. *Mindfulness (N Y).* 2015;6(2):348-55. DOI: [10.1007/s12671-013-0268-9](https://doi.org/10.1007/s12671-013-0268-9) PMID: [26085852](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26085852/)
  30. Khosravani V, Sharifi Bastan F, Samimi Ardestani M, Jamaati Ardakani R. Early maladaptive schemas and suicidal risk in an Iranian sample of patients with obsessive-compulsive disorder. *Psychiatry Res.* 2017;255:441-8. DOI: [10.1016/j.psychres.2017.06.080](https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.06.080) PMID: [28686949](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28686949/)
  31. Mohammadi B, Soleymani A. Early Maladaptive Schemas and Marital Satisfaction as Predictors of Marital Commitment. *Int J Behav Sci.* 2017;11(1):16-22.
  32. Deutsch AR, Crockett LJ. Gender, Generational Status, and Parent-Adolescent Sexual Communication: Implications for Latino/a Adolescent Sexual Behavior. *J Res Adolesc.* 2016;26(2):300-15. DOI: [10.1111/jora.12192](https://doi.org/10.1111/jora.12192) PMID: [27231421](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27231421/)